Total No. of Questions—**5**] [Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-101

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्रमांक-1

(व्यावहारिक व उपयोजित मराठी : भाग-1)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. शुद्धलेखन म्हणजे काय ते सांगून शुद्धलेखनाची आवश्यकता स्पष्ट करा.

किंवा

खालील उतारा लेखनविषयक नियमांनुसार दुरुस्त करून लिहा :

बूद्धी, बौद्धिक क्षमता हे पृथ्वीतलावरील सव सजीवांमध्ये फक्त मानवाला लाभलेले वरदान आहे. या वैशीष्ट्यामुळेच मानव-प्राणी सर्व प्राण्यापेक्षा वेगळा ठरतो. या बुद्धीच्या जोरावर मानवाने पृथ्वीचा, मानवजातिचा आजवर प्रचड वीकास केलेला आहे आणि उत्तरोत्तर तो अधीकच होत जाणार आहे. आपल्या बुद्धीच्या जोरावर, सजनशीलतेच्या आधारे मानव जी निमीती करतो तीही त्याची स्वत:ची असते त्या निर्मितीवर त्याचा अधीकार असतो. एकप्रकारे ही निर्मिती म्हणजे त्याची संपत्तीच आसते. त्यामूळे मानवाने आपल्या बुद्धिमत्तेच्या जोरवर निर्माण केलेलि अशी संपत्ती म्हणजे बौद्धिक संपत्ती असे ढोबळमानाणे म्हणता येईल.

P.T.O.

2. मुद्रितशोधनाची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

खालील उतारा आपल्या उत्तरपत्रिकेत जसाच्या तसा लिहून त्याचे खुणांच्या साहाय्याने मुद्रितशोधन करा :

संत तुकारामानी सत्यशोधनाच्य क्षेत्रात केलले कार्य हे कमालिचे प्रेरक आहे वैदिक परपरेतील प्रत्यक मूलाला त्यांनी आपल्या वीवेकाची कसाटी लावली. धमाच्या नावावर चाललेल्या ढांगबाजीला उखडुन टाकण्याचा प्रयत्न केला. रंजल्या गांजल्या लोकाना हृदयाशी कवटाळण्यातच खरा धर्म असल्याची घोषणा केली.

3. तुमच्या गावातील वाङ्मयीन संस्थेच्या कार्याचा परिचय करून द्या.

किंवा

पुस्तक प्रकाशनातील विविध टप्पे सविस्तर स्पष्ट करा.

4. माध्यमनिहाय मुलाखतींचे वैशिष्ट्य अधोरेखित करून आकाशवाणीसाठी मुलाखत घेताना कोणती काळजी घ्यावी याविषयी सविस्तर लिहा.

किंवा

लोकप्रिय मराठी प्रकाशन संस्थे मध्ये रिक्त असलेल्या संपादक पदाकरिता अर्ज लिहा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टीपा लिहा :

(1) मराठीतील दिवाळी अंक

(2) महाराष्ट्र साहित्य परिषद

(3) पत्रलेखनाचे विविध प्रकार

(4) अनुस्वाराचे नियम.

Total No. of Questions—**5**] [Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-102

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

(अभ्यासपत्रिका क्रमांक-2)

अर्वाचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (1818 ते 1920)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. अव्वल इंग्रजी कालखंडाला भाषांतर युग असे का म्हणतात ? ते सविस्तर लिहा.

किंवा

अव्वल इंग्रजी कालखंडातील मराठी वाङ्मयामागील निर्मितीच्या प्रेरणा लिहा.

2. 'मराठी साहित्याच्या समृद्धीत नियतकालिकांचे योगदान मोलाचे आहे ?' या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

हरिभाऊ आपटे यांचा सामाजिक कादंबऱ्यांचा परिचय करून द्या.

3. 1800 ते 1874 या कालखंडातील काव्य वाङ्मयाचा परामर्श घ्या.

किंवा

अण्णासाहेब किर्लोस्कर व भा.वि. वरेरकर यांच्या नाट्यविषयक कामगिरींचा परामर्श घ्या.

4. 'म. जोतीराव फुले यांचे वाङ्मय सामाजिक कार्यातून निर्माण झाले होते.' या विधानाची चर्चा करा.

P.T.O.

किंवा

अण्णासाहेब किर्लोस्कर व गों.ब. देवल यांच्या नाट्यकर्तृत्त्वाचा आढावा घ्या.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(1) लोकहितवादींची शतपत्रे

(2) बालकवींच्या काव्यातील निसर्ग

(3) यमुनापर्यटन-बाबा पद्मनजी

(4) नाटककार—कृ.प्र. खाडीलकर.

Total No. of Questions—**5+5+5+5+5**] [Total No. of Printed Pages—**6**

Seat No.	

[5102]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्रमांक-4 (ऐच्छिक)

(2008 PATTERN)

खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी :

(*i*) **ग्रामीण साहित्य**

किंवा

(*ii*) **मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1818)**

किंवा

(*iii*) **तौलनिक साहित्याभ्यास**

किंवा

(*iv*) **वाङ्मयेतिहास लेखनविद्या**

किंवा

(*v*) **अलंकार, छंद आणि व्याकरण**

(*i*) **ग्रामीण साहित्य**

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. 'ग्रामीण साहित्य' संकल्पना स्पष्ट करून ग्रामीण साहित्याच्या प्रेरणा स्पष्ट करा.

किंवा

'ग्रामीण साहित्य' निर्मितीमागील कारणे स्पष्ट करा.

2. ''बदलत्या ग्रामीण वास्तवाचे चित्रण ग्रामीण साहित्यामध्ये आले आहे.'' या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

ग्रामीण कथेची वाटचाल स्पष्ट करा.

P.T.O.

3. ग्रामीण व्यवस्थेतील कुंटुब व्यवस्था, जात व्यवस्था व आर्थिक हितसंबंध यांचा ग्रामीण साहित्याशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

ग्रामीण कादंबरीची वाटचाल अधोरेखित करा.

4. ग्रामीण साहित्याने मराठी साहित्याला दिलेले योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

ग्रामीण कवितेची वाटचाल स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(*i*) भास्कर चंदनशीव यांचे कथालेखन

(*ii*) ग्रामीण कादंबरीची भाषाशैली

(*iii*) लोककला व ग्रामीण साहित्याचा अनुबंध

(*iv*) ग्रामीण आणि प्रादेशिक साहित्य साम्यभेद.

[5102]-104

(*ii*) **मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1818)**

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. 'सांस्कृतिक पार्श्वभूमी' ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याचा साहित्याशी असणारा अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

'मराठी संस्कृती' ही मराठी साहित्यातून कशी अभिव्यक्त होते ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

2. संत कवयित्रींच्या काव्याचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

किंवा

महानुभवपंथीय वाङ्मयाचे मराठी साहित्यातील योगदान स्पष्ट करा.

3. 'संत तुकारामानी मराठी साहित्य संस्कृतीला नवे वळण दिले.' या विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

लावणी व पोवाडा यातून मराठी संस्कृती कशी अभिव्यक्त होते ते स्पष्ट करा.

4. परकीय साहित्य व भाषा यांचा मराठी मध्ययुगीन साहित्यावर पडलेला प्रभाव लिहा.

किंवा

मध्ययुगीन मराठी साहित्यावरील लोकसाहित्याच्या प्रभाव स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(*i*) एकनाथी भारूड

(*ii*) मनाचे श्लोक

(*iii*) होनाजी बाळा

(*iv*) ख्रिस्तपुराण.

[5102]-104

(*iii*) **तौलनिक साहित्याभ्यास**

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. 'तौलनिक साहित्याभ्यास' संकल्पना स्पष्ट करून त्यातील घटक सांगा.

किंवा

''तौलनिक साहित्याभ्यासामुळे वाङ्मयविषयक व संस्कृतीविषयक जाणिवा प्रगल्भ होतात'' विधानाची चर्चा करा.

2. इंग्रजी साहित्याचा मराठी साहित्यावरील प्रभाव स्पष्ट करा.

किंवा

काझी सलीम व बा.सी. मर्ढेकर यांच्या काव्यातील साम्यभेद सोदाहरण स्पष्ट करा.

3. 'भारतीय साहित्य' ही संकल्पना तौलनिक साहित्याभ्यासा शिवाय शक्य नाही.' या विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

हिंदी साहित्यातील व मराठी साहित्यातील कादंबरी यांचा तुलनात्मक आढावा घ्या.

4. भारतीय साहित्य विश्वात 'दलित साहित्य' प्रथम मराठीत का आले याची कारणमीमांसा करा.

किंवा

मध्ययुगीन भारतीय भक्ती वाङ्मयाचा आढावा घ्या.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(*i*) तौलनिक साहित्याचे फायदे

(*ii*) विश्वसाहित्याची संकल्पना

(*iii*) अनंत पाटील

(*iv*) वस्तुबीज विकासशास्त्र.

(*iv*) **वाङ्मयेतिहास लेखनविद्या**

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. इतिहास लेखनाची आवश्यकता विशद करा.

किंवा

इतिहास व वाङ्मयेतिहास यांच्यातील परस्पर पुरक संबंध स्पष्ट करा.

2. वाङ्मयेतिहास लेखनाच्या स्वरूपावरून कोणकोणते प्रकार पडतात ते सांगा.

किंवा

'वाङ्मयेतिहास' संकल्पनाविषयक पाश्चात्य विचारवंतांच्या विचारांचा मागोवा घ्या.

3. दि.के. बेडेकर यांनी वाङ्मयेतिहास लेखनविषयक मतांचा परामर्श घ्या.

किंवा

वाङ्मयेतिहास व समीक्षा यांच्यातील साम्यभेदाची चर्चा करा.

4. मराठीतील वाङ्मयेतिहास लेखनाचा आढावा घ्या.

किंवा

वाङ्मयेतिहासाचे पुनर्लेखन करण्यामागील भूमिका स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :

(*i*) वाङ्मयेतिहासातील कालखंड

(*ii*) वाङ्मयेतिहासलेखन व समकालीनता

(*iii*) प्रदेशनिष्ठ किंवा भूगोलनिष्ठ वाङ्मयेतिहास

(*iv*) समग्रलक्षी वाङ्मयेतिहास.

[5102]-104

(v) **अलंकार, छंद आणि व्याकरण**

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (i) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. 'अलंकार' या संज्ञेचे स्वरूप स्पष्ट करून अलंकारांच्या काव्यातील स्थानाची चर्चा करा.

किंवा

अलंकारांच्या वर्गीकरणाची तत्त्वे विशद करा.

2. ''मराठीमधील प्रारंभीची पद्यरचना अभंग आणि ओवी या छंदातील आहे.'' सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

संस्कृतमधील छंदाची पूर्वपीठिका स्पष्ट करा.

3. काव्यगुण म्हणजे काय ? ते सांगून त्यांचे काव्यातील महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

छंदांची लक्षणे सांगून त्यांचे काव्यातील कार्य विशद करा.

4. अविषय, निपात, श्रेय:संधी, विपर्यय या नव्या अलंकारांचे सोदाहरण विवेचन करा.

किंवा

शब्दालंकार व अर्थालंकार यांचा सोदाहरण परिचय करून द्या.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(i) प्रतिमा आणि अलंकार

(ii) वि.का. राजवाडे यांचे छंद विचार

(iii) वक्रोक्ती अलंकार

(iv) मुक्तछंद.

Total No. of Questions—**5**]　　　　　　　　[Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्रमांक-1

(व्यावहारिक व उपयोजित मराठी : भाग-2)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास　　　　　　　　　　　　　**एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. 'भाषांतर ही एक कला आहे.' सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

खाली दिलेल्या हिंदी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा :

व्यक्ति की आदतें बचपन से ही डाली जाती हैं । एकाध पौधे को हम शुरू से ही जिस प्रकार की खाद एवं पानी डालते हैं, उसी प्रकार की आदत उसे पड़ जाती हैं । लोगों को बचपन से ही मेहनती बनाने और उन्हें किफायतखोरी एवं त्याग के सबक सिखाने पर ही देश का हित निर्भर है । उन्हें शौर्य की कथाएँ सुनाने से छोटी उम्र में ही उनके कोमल हृदय में शौर्य का पौधा अंकुरित होने लगेगा । कुछ लोगों की राय में बच्चों को पूरा स्वतंत्रता दी जानी चाहिए । किन्तु हम इस प्रकार के स्वातंत्र्य के पक्ष में नहीं हैं, जिससे बच्चे पथभ्रष्ट हो सकते हैं । आज के बच्चे ही कल के नागरिक हैं । उन पर ही देश का भाग्य निर्भर होता है । उसके लिए उन्हें शुरू से ही योग्य मार्ग दिखाना चाहिए अन्यथा बात बिगड जाने पर पश्चाताप के ही आँसू हाथ आएँगे ।

2. प्रभावी निवेदनासाठी पाळावयाच्या पथ्यांचा सविस्तर परिचय करून द्या.

किंवा

प्रभावी निवेदनासाठी आवश्यक कौशल्ये कोणती ते सांगा.

3. जनसंपर्काची विविध माध्यमे सांगून त्याची आवश्यकता स्पष्ट करा.

किंवा

विद्यापीठातील माहिती व जनसंपर्क अधिकाऱ्याची कर्तव्य व कार्ये सांगा.

4. लोकसभेच्या निवडणुकीसाठी उभ्या असलेल्या उमेदवाराची वर्तमानपत्रासाठी मुलाखत घ्या.

किंवा

निवेदन आणि सूत्रसंचालन यातील फरक स्पष्ट करून निवेदनाची तंत्रे कोणती ते लिहा.

5. खालील कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(अ) प्रकल्पलेखनाची आवश्यकता व स्वरूप

(ब) आकाशवाणीवरील प्रमुख कार्यक्रमांचे स्वरूप

(क) सूत्रसंचालनाचे महत्त्व

(ड) स्वागत समारंभाच्या कार्यक्रमाची कार्यक्रम पत्रिका.

Total No. of Questions—5] [Total No. of Printed Pages—2

Seat No.	

[5102]-202

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 2

अर्वाचीन मराठी वाङ्‌मयाचा इतिहास (1920 ते 1960)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. 1920 ते 1960 या काळखंडातील रविकिरणमंडळाच्या काव्यलेखनाचा सविस्तर आढावा घ्या.

किंवा

1920 ते 1960 या कालखंडातील चरित्र-आत्मचरित्रांचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

2. 1920 ते 1960 या काळातील 'कथा' या वाङ्‌मय प्रकाराच्या समीक्षेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

वि. स. खांडेकरांच्या कादंबरी लेखनाचा आढावा घ्या.

3. 1920 ते 1960 या काळातील काव्यलेखनाचे वेगळेपण विशद करा.

किंवा

1945 ते 1960 या काळखंडातील नवकथेची वैशिष्ट्ये विशद करा.

4. 1920 ते 1960 मधील कादंबरी लेखनाचा आढावा घ्या.

किंवा

बा. सी. मर्ढेकरांच्या काव्यलेखनाचे वेगळेपण सोदाहरण स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(अ) वा. म. जोशी यांचे कादंबरी लेखन

(ब) 'श्यामची आई'

(क) पु. ल. देशपांडे यांची प्रवासवर्णने

(ड) 1945 ते 1960 मधील विनोदी कथा.

Total No. of Questions—**5**] [Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-203

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 3

भाषाविज्ञान : सामाजिक

(2008 PATTER)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. सामाजिक भाषा विज्ञानाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

''समाजाच्या सांस्कृतिक जडणघडणीमध्ये भाषेचे योगदान महत्वाचे ठरते.'' या विधानाचा परामर्श घ्या.

2. आर्थिक वर्गव्यवस्था आणि भाषा यांचा परस्परसंबंध उदाहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

''विविध व्यवसाय क्षेत्रातील बोलीभाषेतून मराठी भाषा समृद्ध झाली.'' सोदाहरण स्पष्ट करा.

3. मराठी भाषेतील लिंग व्यवस्थेनुसार भाषेचा वापर कसा बदलतो ते सविस्तर लिहा.

किंवा

परभाषांच्या संपर्कातून नवभाषेची निर्मिती कशी होते ते स्पष्ट करा.

4. भाषेच्या बदलांशी समाजांतर्गत नवव्यवस्थांचा असलेला संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

समाजातील लघुक्षेत्र **किंवा** पोटसमूह यांच्या भाषेची विशिष्टता स्पष्ट करा.

5. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :

(अ) सामाजिक संकेत आणि भाषा

(ब) औद्योगिक क्षेत्रातील भाषा

(क) भाषिक सापेक्षतावाद

(ड) भाषाभेद निर्मितीची कारणे.

Total No. of Questions—**5**] [Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्रमांक-5

(प्रसार माध्यमे आणि साहित्यव्यवहार)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. मुद्रित माध्यमातील भाषेची वैशिष्ट्ये सोदाहरण लिहा.

किंवा

वृत्तसंपादनाची संकल्पना स्पष्ट करून वृत्तनिर्मितीतील त्याचे महत्त्व विशद करा.

2. विविध कलाप्रकारांचे परस्पर-संबंध लक्षात घेणे, आस्वादलेखनात कशाप्रकारे उपयोगी ठरते, ते विशद करा.

किंवा

'विद्यमान मराठी गीतांचे संगीत' या विषयावर दैनिकासाठी आस्वाद लेखन करा.

3. पुस्तक परीक्षणासाठी आवश्यक असणाऱ्या घटकांची सोदाहरण चर्चा करा.

किंवा

समाजातील वंचित घटकांसाठी कार्य करणाऱ्या समाजसेवकाचा व्यक्तिवेध घेणारा वृत्तलेखन तयार करा.

4. दृक्-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखनाची वैशिष्ट्ये साधार विशद करा.

किंवा

कादंबरी या साहित्यप्रकारे पटकथेत रूपांतर करताना कोणते बदल करावे लागतात, ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन**वर टीपा लिहा :

(अ) कृषीप्रदर्शन

(ब) इंटरनेट-काळाची गरज

(क) रूपांतर कौशल्ये

(ड) श्राव्यमाध्यमासाठी लेखनातील भाषिक कौशल्ये.

Total No. of Questions—**5**] [Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-302

M.A. (Part II) (III Sem.) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 6

(साहित्य समीक्षा आणि संशोधन)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. साहित्य समीक्षेच्या व्याख्या सांगून समीक्षेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

किंवा

साहित्याचे आस्वादन, आकलन व मूल्यमापन यांचे समीक्षेतील कार्य कोणते ते थोडक्यात लिहा.

2. 'संगती व ससुत्रता' यांचे भान आणि 'नेमकेपणा व तार्किकता' या संबंधीचा विवेक कोणता ते थोडक्यात लिहा.

किंवा

'आदर्श समीक्षकाची साधने' चे स्वरूप स्पष्ट करा.

3. मार्क्सवादी समीक्षा पद्धतीचा सोदाहरण परामर्श घ्या.

किंवा

स्त्री-वादी समीक्षा पद्धतीच्या उद्दिष्टांची चर्चा करा.

4. कलावाद आणि जीवनवाद यांचा प्रभाव मराठी समीक्षेत कसा दिसतो ते सोदाहरण लिहा.

किंवा

वा.ल. कुलकर्णी, गंगाधर गाडगीळ आणि न.चि. केळकर यांच्या समीक्षक म्हणून योगदानाचा परामर्श घ्या.

5. टीपा लिहा (फक्त **दोन**) :

(अ) मानसशास्त्रीय समीक्षा पद्धती

(ब) साहित्य आणि समाज

(क) तुलनाक्षमता

(ड) श्री. के. क्षीरसागर.

Total No. of Questions—**5+5**] [Total No. of Printed Pages—**3**

Seat No.	

[5102]-303

M.A. (Part II) (III Sem.) EXAMINATION, 2016

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 7

(विशेष लेखकाचा अभ्यास-प्राचीन/अर्वाचीन)

(प्राचीन : संत तुकाराम)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. संत तुकारामांच्या अभंगातून त्यांचे चरित्र कसे साकार होते, याविषयी चर्चा करा.

किंवा

संत तुकारामांच्या चरित्रात्मक अभंगाचे विशेष सांगा.

2. संत तुकारामांच्या साधकावस्थाविषयक अभंगाचा आढावा घ्या.

किंवा

एक ध्येयवादी, प्रयत्नवादी संत म्हणून संत तुकारामांच्या अभंगाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

3. संत तुकारामांच्या उपदेशपर अभंगाचा परिचय करून द्या.

किंवा

संत तुकारामांच्या अभंगातील सुधारणावादी दृष्टी पटवून द्या.

4. 'ऐसे केसे झाले भोंदू' या अभंगाच्या आधारे संत तुकारामांची धर्मशीलता स्पष्ट करा.

किंवा

संत तुकारामांच्या अभंगातील सामाजिक सुधारणेची तळमल सोदाहरण पटवून द्या.

P.T.O.

5. कोणत्याही **दोहों**वर टीपा लिहा :

(अ) संत तुकारामांची कौटुंबिक स्थिती

(ब) संत तुकारामांची उत्कट भक्तीभावना

(क) संत तुकारामांची अभंगातील नीति शिकवण

(ड) तुका आकाशाएवढा.

[5102]-303

(अर्वाचीन—द. ता. भोसले)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. डॉ. द. ता. भोसले यांचे ग्रामीण साहित्य लेखनाचे कार्य व महत्व सांगा.

किंवा

डॉ. द. ता. भोसले यांच्या वाङ्मयीन व्यक्तिमत्वाचा परिचय करून द्या.

2. डॉ. द. ता. भोसले यांच्या ग्रामीण कथालेखनाचे सामर्थ्य विशद करा.

किंवा

डॉ. द. ता. भोसले यांच्या 'पाळत' कथासंग्रहाचे विशेष लिहा.

3. 'इथं फुलांना मरण जन्मता' या कादंबरीतील आशय विश्वाचे साधार परीक्षण करा.

किंवा

एक ग्रामीण कादंबरीकार म्हणून डॉ. द. ता. भोसले यांचे महत्व सांगा.

4. डॉ. द. ता. भोसले यांच्या ललितगद्याचा आढावा घ्या.

किंवा

'बाळमुठीतील दिवस' या ललितगद्याचे विशेष सांगा.

5. कोणत्याही **दोहों**वर टीपा लिहा :

(अ) डॉ. द. ता. भोसले यांचे ग्रमीण अनुभवविश्व

(ब) 'जन्म' कथासंग्रहाचे वेगळेपण

(क) 'मी आणि माझा बाप' मधील बाप

(ड) 'पार आणि शिवार' चे लालित्य.

Total No. of Questions—**5**] [Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्रमांक-5

(प्रसार माध्यमे आणि साहित्य व्यवहार)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. प्रासंगिक कार्यक्रमाच्या वृत्तसंकलनाचे स्वरूप 'साहित्य-संस्कृती' विषयक कार्यक्रमाच्या आधारे स्पष्ट करा.

अथवा

'आकाशवाणीवरील नभोनाट्याचे स्वरूप' सोदाहरण स्पष्ट करणारे वृत्तसंकलन लिहा.

2. नभोवाणीसाठी करावयाच्या जाहिरात लेखनाचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये सोदाहरण सांगा.

अथवा

मुद्रित आणि श्राव्य माध्यमासाठी 'प्लॅस्टिक पिशव्या हटाव' ही जाहिरात तयार करा.

3. 'पटकथा' लेखनातील घटकांचा सोदाहरण परामर्श घ्या.

अथवा

मराठी साहित्यातील कथा व त्याचा चित्रपट यांचे तुलनात्मक विवेचन करा.

4. माहितीपटात कोणते घटक विचारात घ्यावे लागतात ते लिहा.

अथवा

नभोवाणीसाठी 'कर्तुत्त्ववान अपंग व्यक्ती'च्या मुलाखतीचा लेख तयार करा.

5. टिपा लिहा (फक्त **दोन**) :

(i) दूरदर्शनसाठी 'चित्रकला प्रदर्शन' विषयक कार्यक्रमाचे निवेदन

(ii) नभोवाणी वरील श्रुतिका

(iii) कथेच्या नाटक रूपांतरातील भाषिक कौशल्य

(iv) दूरदर्शनसाठी 'रांगोळी प्रदर्शन'.

Total No. of Questions—**5**]　　　　[Total No. of Printed Pages—**2**

Seat No.	

[5102]-402

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 6

(साहित्य-समीक्षा व संशोधन)

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास　　　　**एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रशांना समान गुण आहेत.

1. साहित्य संशोधनाची संकल्पना स्पष्ट करून संशोधनाच्या विविध प्रेरणा सांगा.

किंवा

संशोधकाच्या अंगी आवश्यक असणाऱ्या विविध गुणांचा परिचय करून द्या.

2. वाङ्मयीन संशोधनाची विविध अभ्यासक्षेत्रे कोणती ते सांगून **एका** लेखकाचा अभ्यास करताना ती कशी उपयुक्त ठरतात ते स्पष्ट करा.

किंवा

संशोधनातील काळखंडाच्या अभ्यासाचे महत्त्व विशद करा.

3. संशोधनात 'साहित्य आणि मानसशास्त्र' यांचा अनुबंध कसा स्पष्ट होतो ते साधार लिहा.

किंवा

संशोधनात साहित्य आणि इतर ज्ञानशाखांचा संबंध कसा येतो से सोदाहरण लिहा.

4. महानुभावीय वाङ्मयाच्या संशोधनाचा आढ़ावा घ्या.

किंवा

मराठीतील लोकसाहित्यविषयक संशोधनाचा आढावा घ्या.

P.T.O.

5. टीपा लिहा (फक्त **दोन**) :

(अ) संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे

(ख) तौलनिक साहित्याभ्यास

(ग) साहित्य आणि इतिहास

(घ) मराठीचे पाश्चात्य संशोधक.

Total No. of Questions—**5+5**] [Total No. of Printed Pages—**4**

Seat No.	

[5102]-403

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (प्राचीन/अर्वाचीन)

प्राचीन—संत तुकाराम

(2008 PATTERN)

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न आवश्यक आहेत.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. संत तुकारामांची काव्यदृष्टी त्यांच्या अभंगांच्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

'संत तुकारामांच्या अभंगातील भाषा एकदम हृदयाला भिडणारी आहे.' हे विधान सोदाहरण विशद करा.

2. 'संत तुकारामांच्या काव्याचे मुख्य लक्षण म्हणजे प्रासादिकता.' साधार लिहा.

किंवा

संत तुकारामांच्या कवितेतील भावसौंदर्य स्पष्ट करा.

3. संत तुकारामांच्या अभंगातील समाजप्रबोधनाचे कार्य साधार लिहा.

किंवा

संत तुकारामांच्या अभंगातून घडणारे लोकमानसाचे दर्शन, साधार लिहा.

4. 'मऊ मेणाहून आम्ही विष्णुदासस।' या अभंगामागील तुकारामांच्या बंडखोरीचे मर्म उकलून दाखवा.

किंवा

संत तुकारामांच्या अभंगातून 'धर्मसुधारक तुकाराम' ही प्रतिमा स्पष्ट करा.

5. कोणत्याही **दोन**वर टिपा लिहा :

(अ) संत तुकारामांच्या अभंगातील 'विठ्ठल माहात्म्य'

(ब) 'कन्या सासुऱ्यासि जाये।' अभंगाचे भावसौंदर्य

(क) संत तुकारामांच्या अभंगातील 'नाम संकीर्तन'

(ड) संत तुकारामांच्या अभंगातील पर्यावरण जाणीव.

[5102]-403

अर्वाचीन—डॉ. द. ता. भोसले

वेळ : तीन तास **एकूण गुण : 80**

सूचना :— (*i*) **सर्व** प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(*ii*) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. डॉ. द. ता. भोसले यांच्या ग्रामीण बोलीच्या शब्दकोशाचे स्वरूप व योगदान विशद करा.

किंवा

'ग्रामीण बोलीचा शब्दकोश' निर्मितीमागची लेखकाची भूमिका स्पष्ट करा.

2. 'लोकोत्तर संत गाडगेबाबा : जीवन आणि कार्य' या चरित्र ग्रंथाची प्रबोधनात्मक भूमिका विशद करा.

किंवा

'कुमारांचे कर्मवीर' या पुस्तकातून चरित्रनाथकाच्या व्यक्तिमत्त्वाचे घडविलेले दर्शन विशद करा.

3. 'लोकसंस्कृती : स्वरूप व विशेष' या ग्रंथातून लोकजीवनाचे घडणारे दर्शन साधार लिहा.

किंवा

'चावडीवरचा दिवा'—या ललित लेखनातील जीवनाचे भावसौंदर्य स्पष्ट करा.

4. 'ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन' मधून व्यक्त झालेले ग्रामीण साहित्याचे चिंतन साधार स्पष्ट करा.

किंवा

डॉ. द. ता. भोसले यांनी 'समाज आणि साहित्य' यांच्या सहसंबंधाचा घेतलेला वेध विशद करा.

5. कोणत्याही **दोन**वर टिपा लिहा :

(अ) लोकसंस्कृतीतील 'बहुरूपी'

(ब) ग्रामसंस्कृतीतील 'नागपूजा'

(क) संत गाडगेबाबा यांचे समाजप्रबोधन

(ड) कर्मवीरांच्या कार्याचे वेगळेपण.